REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-66/2018/5
Datum: 7. 2. 2018

Odgovor na poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa glede odstranitve spomenikov zločinu in množičnim morilcem

Vlada Republike Slovenije podaja Državnemu zboru Republike Slovenije odgovor na pisno poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa glede odstranitve spomenikov zločinu in množičnim morilcem.

Zahvaljujemo se za poslansko vprašanje mag. Branka Grimsa, ki posega na področje vrednotenja naše zgodovine in javnih spomenikov.

Vlada Republike Slovenije ni strokovni organ, ki bi lahko presojal pomen posameznih zgodovinskih oseb in dogajanj. Prav tako ne moremo brez strokovnjakov presojati prostorske in estetske vrednosti posameznih javnih spomenikov.

Republika Slovenija je za postavljanje javnih spomenikov, ki imajo političen pomen; npr. za spomenik spravi ali za spomenike katerikoli strani v Kočevskem Rogu ali drugje v Sloveniji, vedno povezala strokovnjake in predstavnike civilnih združenj v posebne komisije, da so skupaj presojali lokacije, pomen in oblike za nove spomenike. Tako je bilo v Bukovžlaku pri Teharjah, v Kočevskem Rogu in pri postavitvi Spomenika žrtvam vseh vojn. Podobno bi lahko ravnali slovenski poslanci pri presoji političnega pomena javnih spomenikov.

Večina javnih spomenikov v Sloveniji je posvečena našim žrtvam vojn in kulturnim ustvarjalcem. Za številne spomenike, ki sodijo tudi med grobnice, grobove in kenotafe, je v skladu z veljavno zakonodajo zadolženo Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Do množičnega podiranja v več kot 25 letih obstoja samostojne države ni nikoli prišlo. Politiki različnih vlad so do sedaj sledili premišljeni izjavi Jožeta Pučnika, da spomenikov ne bomo podirali. S tem je Slovenija pokazala, da se razlikuje od predhodnih nedemokratičnih držav, od Kraljevine SHS, Kraljevine Italije, nemškega Reicha in FNRJ / SFRJ, ki so zaradi ideoloških razlogov podirale posamezne javne spomenike, ki so bili zanje ideološko ali drugače sporni.

Vso dediščino preteklih obdobij, premično in nepremično, ne glede na to kateri strani je v določenem zgodovinskem obdobju pripadala, pa že vrednotimo s pomočjo strokovnih institucij. Tudi javne spomenike, ki imajo vrednote dediščine, Ministrstvo za kulturo na podlagi strokovnih izhodišč pristojnih institucij vpiše v register nepremične kulturne dediščine. Dediščino, ki ima izjemen zgodovinski, likovni ali prostorski pomen lahko razglašamo za kulturne spomenike državnega pomena v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1).

Vso registrirano dediščino in razglašene spomenike varujemo skupaj z lastniki. Podobno vlogo kot Vlada RS pri dediščini izjemnega pomena imajo pri varovanju izbrane dediščine lokalnega pomena, v skladu z ZVKD-1, tudi lokalne skupnosti. Vlada RS ne more niti ne sme posegati v tovrstne pristojnosti lokalnih skupnosti, ki so same razglasile različne javne spomenike. Kdorkoli pa lahko da pobudo za spremembo posameznih odlokov.